

[Ole Bernt Henriksen]

Derfor er det nedslående og et brud på alle forudsætninger, at politiske partier og fagforeninger retsforfølges, at den politiske og anden ytringsfrihed i Tyrkiet er lagt i lænker, og at f.eks. debatten om forfatningsudkastet, som jeg ikke skal kommentere, fordi vi under de rådende forhold ikke ved, hvordan forfatningen vil blive brudt, dårligt kan blive en egentlig forfatningsdebat. Hvad tyrkerne stilles over for er jo nemlig valget mellem militærdiktaturet og et spinkelt, uklart håb om frihed senere. Jeg er ganske enig med hr. Lasse Budtz i, at de nok vil vælge håbet, men det er lidt at tilbyde et lands vælgere. Det er efter vor opfattelse alt for lidt.

Mere skuffende er dog nok den tyrkiske regerings holdning. Den tyrkiske regering synes at tro, at den kan løse landets problemer, som i mange henseender er overvældende, uden at vise tyrkerne tillid og uden at bruge det instrument, som demokratiet også er, til håndhævelse af lov og orden. Den synes at overse den gode vilje over for Tyrkiet fra de andre europæiske lande, som landet har brug for, men som forudsætter – hvis denne tillid skal komme til udtryk i handling – at vi kan stole på den tyrkiske regerings gode vilje, og den tyrkiske regering synes at antage, at dens vellykkede kamp mod terrorismen giver den ret til stadig at videreføre, hvad man kunne fristes til at kalde en underkuelsespolitik, hvor vi afgjort ville drage den modsatte slutning, at netop nu, da terroren ebber ud, gælder det om at skabe et nyt og humant Tyrkiet, som så kunne indtage sin naturlige plads i den europæiske familie, hvor Tyrkiet selvsagt skal være velkommen.

Jeg synes navnlig, at på baggrund af de gode resultater i kampen mod den forfærdende terrorisme, der nåede op på at koste 4.000 menneskeliv om året, var det rimeligt, at den tyrkiske regering nu takkede det tyrkiske folk, som har deltaget i denne kamp mod terrorismen på regimets side, ved at give det dets naturlige frihed og rettigheder tilbage.

Før Nordslesvig vendte tilbage til Danmark – og det er i og for sig en bemærkning i anledning af de afsluttende bemærkninger i hr. Lasse Budtz' indlæg – havde de danske i landsdelen den skik at sætte lys i vinduet for at tilkendegive, tror jeg, at de midlertidigt frafaldne kunne vende tilbage. De var ikke udstødt og skulle ikke udstødes, fordi de var tyskere. På samme måde tror jeg at vi skal

sætte lys i vinduet for den tyrkiske regering og ikke udstøde Tyrkiet og tyrkerne af den europæiske familie, hvor de hører til, men i Europarådet og andre steder – for vi har jo muligheder også uden for Europarådet – lægge pres, og energisk pres, på den tyrkiske regering for at tvinge den til at forstå, at vi på den ene side – og det vil jeg meget gerne understrege – er villige til at støtte Tyrkiet, når Tyrkiet overbevisende er slået ind på den rette vej, men på den anden side, hvis den tyrkiske regering ikke vil slå ind på denne vej, stedse vil øge presset på Tyrkiet.

Dette er da også, forstås jeg på statsministeren, regeringens politik over for Tyrkiet, som den er kommet til udtryk over en årrække, men ingen af de to elementer kan undværes. Når man blander sig i næstens forhold, påtager man sig også et ansvar for denne næste. Jeg tror, at Tyrkiet og det tyrkiske folk er tjent med den vejledning, som den danske statsminister i dag på regeringens vegne har givet, ikke en anmassende, men en fast vejledning om, hvordan Danmark ser på Tyrkiet.

Bjørn Elmquist (V):

Jeg vil gerne takke statsministeren, den fungerende udenrigsminister, for redegørelsen.

Som et af de folketingsmedlemmer, der på et relativt tidligt tidspunkt har været aktiv i spørgsmålet om Tyrkiet, dels herhjemme, dels, og især vil jeg nok sige, i Europarådet, vil jeg gerne sige tak for, at man på denne måde fastholder den linje, som det er mit indtryk at et meget bredt flertal både i folketinget og i den danske Europarådsdelegation har fulgt i denne slet ikke så enkle såg endda.

Jeg er blevet stillet over for det spørgsmål af gode danskere, gode venstrefolk og andre: hvorfor interesserer I jer egentlig for Tyrkiet overhovedet? Hvorfor kan de ikke få lov til at køre den linje, de vil? Har vi ikke problemer nok herhjemme i Danmark? Behøver du virkelig at tage til Ankara for at finde nogle problemer at rive i?

Det samme spørgsmål blev jeg næsten stillet over for, da vi i januar 1982 aflagde officielt besøg med en Europarådsdelegation med repræsentanter for flere lande, og vi var nogle stykker, der var oppe at snakke med